

วิถีประชาธิปไตย ในสังคมไทย

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บริเวณที่เลือกตั้ง

วิถีประชาธิปไตยในสังคมไทย

เรื่อง วิธีประชาธิปไตยในสังคมไทย

ปีที่พิมพ์ มีนาคม ๒๕๕๘

จำนวนหน้า ๔๘ หน้า

พิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวนพิมพ์ ๑๐,๐๐๐ เล่ม

จัดทำโดย กลุ่มงานผลิตเอกสาร

สำนักประชาสัมพันธ์

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ถนนประดิพัทธ์ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท

กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๒๙๔ - ๕

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๒๙๒

ข้อมูล นางฟ้าดาว คงนคร

พิมพ์ นางสาวจริยาพร ดีกล้า

ศิลปกรรม นายมานะ เรืองสอน

พิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คำนำ

จุลสาร เรื่อง “วิถีประชาธิปไตยในสังคมไทย” จัดทำขึ้น เพื่อเผยแพร่ความรู้ให้แก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไปให้ได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่อง วิถีประชาธิปไตยในสังคมไทย โดยจะกล่าวถึงความหมายของวิถีประชาธิปไตยในสังคมไทย วิถีชีวิตของคนไทยสมัยต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่สมัยสุโขทัย จนถึงสมัยปัจจุบัน อีกทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างของสังคมไทย แนวทางปฏิบัติตนตามหลักประชาธิปไตย แนวคิดประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิตตลอดจนลักษณะของสังคมประชาธิปไตยที่ประชาชนต้องปฏิบัติต่อกัน โดยมีแนวทางประชาธิปไตยแบบพอเพียง เป็นเครื่องชี้แนวทางการปฏิบัติตน รวมถึงค่านิยมที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคมไทย ที่จะทำให้สังคมไทยมีวิถีประชาธิปไตยมาจนถึงวันนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หวังเป็นอย่างยิ่งว่า การให้ความรู้ในเรื่องดังกล่าวจะเกิดประโยชน์แก่ผู้อ่าน และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาตนเอง และพัฒนาสังคมไทยให้เป็นประชาธิปไตยต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

มีนาคม ๒๕๕๘

สารบัญ

- บทนำ ๗
- ความหมาย “วิถีประชาธิปไตยในสังคมไทย” ๙
- วิถีชีวิตของคนไทยสมัยต่าง ๆ ๑๑
- โครงสร้างทางสังคมไทย ๒๓
- แนวทางปฏิบัติตนตามหลักประชาธิปไตย ๒๙
- แนวคิดประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิต ๓๑
- ลักษณะของสังคมประชาธิปไตย ๓๔
- แนวทางประชาธิปไตยแบบพอเพียง ๓๕
- ค่านิยมของสังคมไทย ๓๗
- บทสรุป ๔๔
- บรรณานุกรม ๔๖

วิถีประชาธิปไตยในสังคมไทย

○ บทนำ

ในอดีตสังคมไทยเป็นสังคมที่มีวิถีชีวิตผูกพันกัน โดยทุกคนอาศัยอยู่รวมกันเป็นครอบครัว และเริ่มขยายใหญ่ขึ้น จนเป็นสังคมระดับชุมชน มีการดำเนินชีวิตส่วนใหญ่เป็นสังคม เกษตรกรรม มีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว มีขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมไทยเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ต่อมา

เมื่อเวลาผ่านไปสังคมไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปตามยุคตามสมัย โดยมีปัจจัยหลาย ๆ อย่างเป็นองค์ประกอบ ไม่ว่าจะเป็นความคิด ค่านิยม อุดมการณ์ การเมืองการปกครอง ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนเมื่อมีการปรับปรุงประเทศโดยได้รับอิทธิพลจากชาติตะวันตก ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๔ เป็นต้นมา จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย จนถึงปัจจุบันนี้โครงสร้างของสังคมไทยก็ยังประกอบด้วย กลุ่มสังคม และกลุ่มสถาบันทางสังคม โดยกลุ่มสังคม คนในชนบท และคนในเมือง ยังคงมีความแตกต่างกันอยู่ เช่น ค่านิยม ฐานะทางเศรษฐกิจ ตลอดจนการศึกษา เป็นต้น ดังนั้น วิถีชีวิตในสังคมไทยที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงเป็นเรื่องที่ทุกคนจะต้องรู้และเข้าใจอย่างถูกต้อง และสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม ดังจะเห็นได้คือ แนวทางประชาธิปไตยแบบพอเพียงที่สามารถนำมาผสมผสานกับแนวคิด ทฤษฎี และหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังสอดคล้องกับสภาพสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองของไทยได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้หากทุกคนเข้าใจในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้องแล้ว และช่วยกันสร้างค่านิยมที่ดีไปพร้อม ๆ กัน ก็จะทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

○ ความหมายของ “วิถีประชาธิปไตยในสังคมไทย”

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายคำว่า “วิถี” และ “ประชาธิปไตย” ไว้ดังนี้

วิถี หมายถึง สาย แนว ถนน ทาง

ประชาธิปไตย หมายถึง ระบอบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่

คำว่า “วิถีชีวิตประชาธิปไตย” จึงหมายถึง การดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน มีหลักการปฏิบัติตนตามกฎหมาย ปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพไม่ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น เคารพกฎเกณฑ์ของสังคม และดำรงตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม

ศาสตราจารย์พระยาอนุমানราชชน ได้อธิบายความหมายของ “สังคมไทย” ไว้ว่า

สังคมไทย หมายถึง ชนทุกกลุ่มที่ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน โดยมีวัฒนธรรมไทยเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต สังคมไทยมิได้เน้นเฉพาะชนเชื้อชาติไทยเท่านั้น แต่รวมถึงชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ซึ่งอาจมีเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมบางอย่างแตกต่างกัน แต่ทุกกลุ่มยึดถือวัฒนธรรมไทยเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตร่วมกัน

สังคมไทย หมายถึง กลุ่มชนชาติที่อาศัยอยู่ร่วมกันในประเทศไทย มีขนบธรรมเนียมประเพณีแบบไทย มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นต่างจากสังคมอื่น ได้แก่ ภาษาพูด ภาษาเขียน การแต่งกาย ความเชื่อ มารยาท อาหาร การดำเนินชีวิตที่มีพุทธศาสนาเป็นพื้นฐาน เป็นต้น

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า วิถีประชาธิปไตยในสังคมไทย
จึงหมายถึง กลุ่มชนทุกกลุ่มที่อาศัยอยู่ร่วมกันโดยมีขนบธรรมเนียม
ประเพณี และวัฒนธรรมไทยเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ปฏิบัติตน
ตามกฎหมาย และปฏิบัติต่อกันด้วยความเสมอภาค โดยไม่ก้าวก่าย
สิทธิของผู้อื่น เคารพกฎเกณฑ์ของสังคม ร่วมกันรับผิดชอบและ
ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

○ วิถีชีวิตของคนไทยสมัยต่าง ๆ

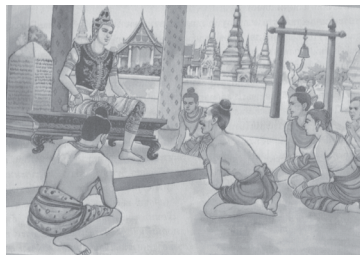
วิถีชีวิตดั้งเดิมของคนไทย คือ การเป็นสังคมเกษตรกรรม ที่ทุกคนอาศัยอยู่รวมกันเป็นชุมชนในระดับครอบครัว เป็นครอบครัว ที่ขยายใหญ่ขึ้นมีคนหลายรุ่น หลายอายุ อาศัยอยู่รวมกัน คือ รุ่นปู่ย่าตายาย รุ่นพ่อแม่ รุ่นลูก รุ่นหลาน รวมทั้งมีญาติพี่น้อง อาศัยอยู่ใกล้ชิดกัน โดยมีศูนย์กลางของชุมชน อาทิ ศาสนสถาน (วัด มัสยิด) ผู้ใหญ่ในชุมชน (พระ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้เฒ่าผู้แก่) ที่ได้รับการนับถือและเป็นผู้ตัดสินความขัดแย้งในชุมชน มีขนบธรรมเนียม ประเพณี การละเล่น และความเชื่ออันเนื่องมาจากการเป็นสังคม เกษตรกรรม จากการนับถือศาสนาและความเชื่อดั้งเดิมเรื่อง การนับถือผีสงเทวดา

เมื่อเวลาผ่านไปสังคมไทยได้มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไป อันเนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความคิด ค่านิยม อุดมการณ์ การเมืองการปกครอง และบรรทัดฐานทางสังคม เป็นต้น ซึ่งมีผล ทำให้วิถีชีวิตของคนไทยในสมัยต่าง ๆ มีความแตกต่างกัน ดังนี้

๑. วิถีชีวิตของคนไทยสมัยสุโขทัย

การดำเนินชีวิตของคนไทยสมัยสุโขทัย ผู้ปกครองจะมีความใกล้ชิดกับประชาชน เปรียบเสมือนพ่อปกครองลูก ผู้ปกครองได้นำหลักธรรมในพระพุทธศาสนามาปรับใช้ในการปกครอง ทำให้ผู้ปกครองทรงเป็นธรรมราชา ปกครองโดยทศพิธราชธรรม ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ ทั้งในเรื่องความเป็นอยู่และการค้าขาย มีอาชีพพื้นฐานสำคัญอยู่ที่การเกษตร การค้า และการทำเครื่องสังคโลก การเกษตรมุ่งเน้นผลิตเพื่อการบริโภคเลี้ยงตนเอง โดยใช้ระบบชลประทานเข้ามาช่วย รวมทั้งใช้แรงงานคนและแรงงานสัตว์เป็นหลัก มีลักษณะเป็นเศรษฐกิจแบบพอยังชีพ ส่วนใหญ่เป็นการแลกเปลี่ยนสิ่งของระหว่างหมู่บ้าน สำหรับการค้ากับต่างประเทศ เนื่องจากสุโขทัยไม่มีเมืองท่าใกล้ทะเล ต้องพึ่งพาอาศัยเมืองท่าทางทิศตะวันตก และทิศใต้ของอาณาจักรอื่น ๆ สภาพสังคมในสมัยสุโขทัยตอนต้นมีขนาดเป็นเพียงชุมชนหมู่บ้านแล้วพัฒนาเป็นเมืองขยายเป็นแคว้นสุโขทัย สถานะของคนไทยในสังคมไม่มีการแบ่งชนชั้นที่ชัดเจน จนกระทั่งถึงสมัยสุโขทัยตอนปลาย บ้านเมืองมีความเจริญก้าวหน้าและมีประชาชนเพิ่มมากขึ้น สังคมจึงเริ่มมีการแบ่งคนออกเป็นชนชั้น ๒ กลุ่มใหญ่ คือ

๑. ชนชั้นปกครอง ได้แก่ พระมหากษัตริย์ พระราชวงศ์ หรือเจ้านาย ขุนนาง

๒. ชนชั้นผู้ถูกปกครอง ได้แก่ ไพร่ ทาส

นอกจากนี้ ยังมีพระสงฆ์เป็นผู้ประสานระหว่างทั้งสองชนชั้นดังกล่าว ซึ่งในช่วงสมัยสุโขทัยนี้ประชาชนมีความศรัทธาในพระพุทธศาสนามาก ดังจะเห็นได้จากมีพระพุทธรูปจำนวนมาก และมีการแต่งวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาชื่อ ไตรภูมิพระร่วง

๒. วิถีชีวิตของคนไทยสมัยอยุธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์ตอนต้น

วิถีชีวิตของคนไทยในสมัยสามช่วงเวลานี้กล่าวได้ว่ามีความคล้ายคลึงกัน เช่น มีรูปแบบการจัดการปกครองคล้ายกัน และมีการกำหนดให้ประชาชนในสังคมมีศักดิ์นาทุกคน โดยการดำเนินชีวิตของคนไทยในสมัยอยุธยาเปลี่ยนแปลงต่างไปจากสมัยสุโขทัย

เพราะความเชื่อเรื่องในลัทธิเทวราช ที่เชื่อว่าพระมหากษัตริย์ทรงเป็นสมมุติเทพ สำหรับการจัดการปกครองสมัยกรุงธนบุรี จะยึดถือแบบอย่างสมัยอยุธยา คือ มีรูปแบบการปกครองแบ่งเป็น การปกครองส่วนกลาง ที่เรียกว่า จตุสดมภ์ (กรมเวียง กรมวัง กรมคลัง กรมนา) และการปกครองส่วนภูมิภาค (หัวเมืองชั้นใน หัวเมืองชั้นนอก หัวเมืองประเทศราช) ซึ่งการปกครองในสมัยกรุงธนบุรีและรัตนโกสินทร์ตอนต้นได้มีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยในเรื่องการปกครองหัวเมืองคือ ให้หัวเมืองเอกดูแลหัวเมืองรอง และหัวเมืองประเทศราช สำหรับสภาพสังคมคนไทยในสมัยอยุธยา มีพื้นฐานสำคัญอยู่ที่การเกษตร เพราะมีปัจจัยที่เอื้ออำนวยทั้งทางด้านสภาพภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมกับการเกษตร เป็นการผลิตแบบดั้งเดิมที่พึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก เช่น การทำนาอาศัยน้ำฝน การขุดคลอง

ต่าง ๆ เพื่อการคมนาคม โดยทำเลที่ตั้งสามารถติดต่อค้าขายกับต่างประเทศได้สะดวก เป็นศูนย์กลางส่งสินค้าจากจีนไปยังฝั่งมหาสมุทรอินเดีย อีกทั้ง ยังได้รับอิทธิพลจากชาติตะวันตกที่เริ่มเข้ามาในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เช่น โปรตุเกส อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ด้านสังคมมีการกำหนดระบบศักดินาให้กับทุกคน โดยสมัยกรุงธนบุรีจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับสมัยอยุธยา มี ๕ ชั้นใหญ่ คือ พระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ ขุนนาง ไพร่ และทาส (ยกเว้นพระมหากษัตริย์ ซึ่งไม่ได้ระบุศักดินาเอาไว้เพราะเป็นเจ้าของศักดินาทั้งปวง) ซึ่งระบบศักดินา กำหนดไว้เพื่อเป็นตัววัดในการปรับไหม และพินัย ในกรณีขึ้นศาล คนที่ถือศักดินาสุง เมื่อทำผิดจะถูกลงโทษหนักกว่าผู้มีศักดินาดำ การปรับในศาลหลวง ค่าปรับนั้นจะเอาศักดินาเป็นบรรทัดฐาน และเพื่อประโยชน์ในการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของประชาชน หน่วยที่ใช้ในการกำหนดศักดินาใช้จำนวนไร่เป็นเกณฑ์ แต่มิได้หมายความว่า ศักดินาจะเป็นข้อกำหนดตายตัวเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน ทั้งนี้ ศักดินา ไม่เกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ที่ดิน เป็นวิธีการลำดับ “ศักดิ์” ของบุคคลตั้งแต่ พระมหาอุปราช ขุนนาง ข้าราชการ ลงไปจนถึงไพร่ และทาส โดยกำหนดจำนวนที่นามากน้อยตามศักดิ์ของคนนั้น เช่น พระมหาอุปราชมีศักดินา ๑๐๐,๐๐๐ ไร่ และสูงสุดของขุนนางคือชั้นเจ้าพระยามีศักดินา ๑๐,๐๐๐ ไร่ คนธรรมดาสามัญมีศักดินา ๒๕ ไร่ ทาสมีศักดินา ๕ ไร่ เป็นต้น

๓. วิถีชีวิตของคนไทยสมัยรัตนโกสินทร์ยุคปรับปรุงประเทศถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕

วิถีชีวิตของคนไทยสมัยรัตนโกสินทร์ยุคปรับปรุงประเทศนี้เป็นยุคการขยายลัทธิจักรวรรดินิยมของชาวตะวันตกที่เริ่มเข้ามาประเทศไทยตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๓) จนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๔) ที่ประเทศอังกฤษ และฝรั่งเศสต่างแสวงหาอาณานิคม ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศเดียวที่ไม่เป็นอาณานิคมของชาติตะวันตก และเพื่อไม่ให้ไทยถูกยึดเป็นอาณานิคมของชาติตะวันตก พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๔) จึงได้ทรงดำเนินนโยบายทางการทูต เพื่อป้องกันอำนาจอธิปไตยและความมั่นคงของประเทศไว้ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ตลอดจนเร่งพัฒนาประเทศให้

มีความเจริญในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ ได้ส่งข้าวเป็นสินค้าออก ลดภาษีขาเข้า ทำให้เศรษฐกิจของไทยเปลี่ยนจากเศรษฐกิจแบบพอยังชีพมาเป็นเศรษฐกิจแบบเงินตรา มีการสร้างโรงงานกษาปณ์ และสั่งซื้อเครื่องจักรมาผลิตเหรียญกษาปณ์ เป็นต้น ซึ่งเป็นการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจทำให้การค้าไทยขยายไปทั่วประเทศ ส่งผลให้ชุมชนในเมืองขยายตัว เกิดการพัฒนาเส้นทางคมนาคมทั้งทางน้ำและทางบก อีกทั้งยังได้ออกประกาศหลายฉบับเพื่อปรับปรุงกฎหมาย อาทิ โปรดเกล้าฯ ให้ราษฎรเข้าเฝ้าถวายฎีกาได้ ชาวยุโรปและอเมริกา เข้ารับราชการในกรมกองต่าง ๆ ของไทย เป็นต้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ นับได้ว่าเป็นการปูพื้นฐานให้มีการปฏิรูปประเทศอย่างมากในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) โดยต่อมา รัชกาลที่ ๕ พระองค์ทรงเห็นว่าหนทางที่จะรักษาเอกราชของไทยไว้ได้ก็คือ การปฏิรูปการปกครอง เพื่อให้ต่างชาติเห็นว่าประเทศไทยมีความเจริญ และสามารถปกครองดูแลพัฒนาบ้านเมืองได้ จึงมีการปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน โดยแบ่งการปกครองออกเป็น ๓ ส่วน คือ

๑. การปกครองส่วนกลาง โดยแบ่งการบริหารออกเป็น กระทรวง ๑๒ กระทรวง ยกเลิกตำแหน่งอัครเสนาบดี (สมุหกลาโหม และสมุหนายก) และการปกครองแบบจตุสดมภ์ (กรมเวียง กรมวัง กรมคลัง กรมนา)

๒. การปกครองส่วนภูมิภาค ได้ตราพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ร.ศ. ๑๑๖ ขึ้น เพื่อจัดการปกครองเป็นมณฑล เมือง อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน

๓. การปกครองส่วนท้องถิ่น จัดให้มีการบริหารราชการท้องถิ่นในรูปสุขาภิบาลคล้ายเทศบาลในปัจจุบัน มีตราพระราชกำหนดสุขาภิบาล ร.ศ. ๑๒๗ โดยแบ่งเป็นสุขาภิบาลเมืองและสุขาภิบาลท้องถิ่น

ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๖) ได้มีการส่งเสริมด้านการศึกษาอย่างแพร่หลาย มีการจัดตั้งโรงเรียนขึ้นหลายแห่ง และสนับสนุนให้ทุนหลวงโดยส่งนักเรียนไปเรียนในต่างประเทศ มีการศึกษาภาคบังคับ โดยกำหนดว่าเด็กที่มีอายุครบเกณฑ์ ๗ ปี ต้องเข้ารับการศึกษาชั้นประถมศึกษา ทรงตั้ง “เมืองสมมุติดุสิตธานี” ขึ้นในบริเวณวังพญาไท จำลองรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยขึ้นใช้ในเมืองสมมุตินั้น โดยโปรดเกล้าฯ ให้มีรัฐธรรมนูญการปกครองลักษณะนคราภิบาลซึ่งเปรียบเสมือนรัฐธรรมนูญของเมือง และให้ข้าราชการสมมุติตนเองเป็นราษฎรของดุสิตธานี มีการจัดตั้งสภาการเมืองและเปิดโอกาสให้ราษฎรสมมุติใช้สิทธิใช้เสียงแบบประชาธิปไตย เสมือนการฝึกหัดปกครองแบบประชาธิปไตย อีกทั้ง คนไทยเริ่มมีค่านำหน้าชื่อ

บุรุษ สตรี เด็ก เป็นนาย นางสาว นาง เด็กชาย เด็กหญิง ตามลำดับ มีนามสกุลเป็นของตัวเอง มีการใช้ธงไตรรงค์เป็นธงประจำชาติไทย เป็นต้น

๔. วิถีชีวิตของคนไทยตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ ถึงปัจจุบัน

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๗) ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจาก สมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตย เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ โดยมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครอง ประเทศ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในสมัยนี้ทำให้เกิดองค์กรทางการเมืองขึ้น เช่น พรรคการเมือง คณะรัฐมนตรี รัฐสภา สภาพหุสภาหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ทำให้สังคมไทยเป็นสังคมประชาธิปไตย ประชาชนขึ้นมาเป็นเจ้าของประเทศและมีบทบาทในการปกครอง ประเทศด้วยกระบวนการกฎหมายรัฐธรรมนูญ ชนชั้นกลาง พวกพ่อค้า ปัญญาชน เข้ามามีบทบาทในสังคม นายทุนเติบโตจากการค้าและอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว ทำให้สภาพหุสภาเกิดช่องว่าง ชาวไร่ ชาวนา และกรรมกรมีฐานะและชีวิตอยู่กับความยากจน จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ได้มีการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น วิถีชีวิตของคนไทยจึงเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เช่น มีการพัฒนาทางการศึกษา ทำให้อัตราผู้รู้หนังสือมากขึ้น จำนวนผู้เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยและจำนวนมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้น ในด้านครอบครัว มีการวางแผนครอบครัว และมีความเจริญทางการแพทย์ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เป็นต้น

หลังจากการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ สังคมไทยได้ก้าวสู่ความเป็นอารยะตามแบบตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญที่ปรากฏอยู่ในรูปของวัตถุไม่ว่าจะเป็น ถนน รถไฟ ไฟฟ้า ประปา เชื้อนชลประทาน โรงพยาบาล ระบบการสื่อสารคมนาคม ที่ทำการรัฐบาล ห้างร้าน และตึกอาคารบ้านเรือน ตลอดจนเครื่องใช้ที่ทันสมัย นอกจากนี้แล้ว ยังมีการเปลี่ยนแปลงด้านขนบธรรมเนียมบางอย่างเพื่อให้สอดคล้องกับการปกครองในสมัยนั้นอีก เพราะรัฐบาลต้องติดต่อกับชาติอื่น ๆ ทั่วโลก จึงต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไทยให้เป็นสากลและสอดคล้องกับสถานการณ์โลกในขณะนั้น แต่ทั้งนี้ยังคงเอกลักษณ์ของความเป็นไทยไว้ ที่เห็นเด่นชัดก็คือ การแต่งกายในสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี (พ.ศ. ๒๔๘๑ - ๒๔๘๗) ได้มีการบัญญัติที่เรียกว่า “รัฐนิยม” เพื่อเป็นการแสดงนโยบายของประเทศว่าต้องการให้ประชาชนคนไทยรักหวงแหนและภูมิใจในความเป็นไทย เช่น ให้ข้าราชการเลิกนุ่งผ้าม่วง ให้นุ่งกางเกงขายาว ให้ทักทายกันด้วยคำว่า “สวัสดี” ห้ามกินหมาก ให้สวมหมวกสวมรองเท้าทุกครั้งที่ออกจากบ้าน ยกเลิกบรรดาศักดิ์ โดยให้ใช้เพียงชื่อ สกุล เหมือนคนทั่วไป มีการเคารพธงชาติ และเพลงสรรเสริญพระบารมีในโรงมหรสพ เป็นต้น

ต่อมาในสมัยรัฐบาลจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ (พ.ศ. ๒๕๐๑ – ๒๕๐๖) ในยุคนี้มีการฟื้นฟูความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ และฟื้นฟูพระราชพิธีต่าง ๆ เช่น เปลี่ยนวันชาติจากวันที่ ๒๔ มิถุนายน ซึ่งเป็นวันเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย มาเป็นวันที่ ๕ ธันวาคม ซึ่งเป็นวันเฉลิมพระชนมพรรษา จัดให้มีพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาอย่างยิ่งใหญ่ จัดงานพระราชพิธีวันฉัตรมงคล และมีพิธีต่าง ๆ ที่ให้ความสำคัญแก่สถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น พิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนามของทหารรักษาพระองค์ พิธีที่ทำคุณประโยชน์ด้านต่าง ๆ ฟื้นฟูพระราชพิธีเสด็จพระราชดำเนินทอดผ้าพระกฐินโดยกระบวนพยุหยาตราทางชลมารค สนับสนุนการเสด็จพระราชดำเนินไปยังต่างจังหวัดในท้องถิ่นทุรกันดารทั่วประเทศ มีการสร้างพระตำหนักในภูมิภาคต่าง ๆ ส่งเสริมโครงการหลวง โครงการพระราชดำริต่าง ๆ มีการเสนอข่าวในพระราชสำนักผ่านโทรทัศน์และวิทยุเป็นประจำทุกวันสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันนี้ อีกทั้งยังได้ตั้ง

องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อ.ส.ท.) ปัจจุบันคือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อส่งเสริม ฟื้นฟู และสร้าง ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นในที่ต่าง ๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ทำให้ขนบธรรมเนียมประเพณีหลายอย่างได้รับการฟื้นฟูสืบทอด และ ประเพณีบางอย่างได้รับการสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ เช่น การจัดงาน ประเพณีลอยกระทงเผาเทียนเล่นไฟที่อุทยานประวัติศาสตร์ จังหวัด สุโขทัย เป็นต้น

ทั้งนี้ อาจกล่าวสรุปได้ว่าสภาพวิถีชีวิตของคนไทยตั้งแต่อดีต ในแต่ละยุคแต่ละสมัย จนถึงในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าวิถีชีวิตของคนไทย มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งในอดีตสังคมไทยเป็นสังคม เกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่ในชนบทมีการเพาะปลูกเป็นอาชีพหลัก การผลิตดั้งเดิมเป็นแต่เพียงให้พอมีพอกิน ไม่ได้ผลิตใหญ่โตเพื่อ ส่งออกไปค้าขายกับต่างประเทศ จึงไม่มีความจำเป็นในการ พัฒนาการด้านเทคโนโลยีแต่อย่างใด แต่ในปัจจุบันสังคมไทยเปลี่ยน มาเป็นสังคมอุตสาหกรรมที่มุ่งเน้นการส่งออกไปขายต่างประเทศ

การผลิตจากเลี้ยงตัวเอง เป็นการผลิตจำนวนมากขึ้น ซึ่งต้องอาศัยเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วย ต้องมีเงินในการลงทุน ต้องใช้ที่ดินกว้างขวางมากขึ้น การลงทุนดังกล่าวชาวชนบทไม่สามารถดำเนินการได้ จึงเป็นเรื่องของนักลงทุนที่เข้ามาดำเนินการ ทำให้เกิดเป็นเกษตรอุตสาหกรรม เป็นย่านอุตสาหกรรม ย่านพาณิชยกรรม ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค การขยายตัวภาคอุตสาหกรรมนี้ส่งผลทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานที่อยู่อาศัยมากขึ้น เช่น จากภาคอีสานไปอยู่ภาคกลาง หรือย้ายจากท้องถิ่นชนบทเข้ามาทำงานสังคมเมือง จนทำให้ปัจจุบันนี้ในสังคมเมืองมีผู้คนมาอาศัยอยู่หนาแน่น เช่น กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ เป็นต้น

○ โครงสร้างทางสังคมไทย

โครงสร้างทางสังคม หมายถึง ส่วนต่าง ๆ ที่ประกอบกันเป็นระบบความสัมพันธ์ของสังคมมนุษย์ ส่วนประกอบดังกล่าวจะต้องเป็นเค้าโครงที่ปรากฏในสังคมมนุษย์ทุก ๆ สังคม แม้ว่าจะมีรายละเอียดปลีกย่อยแตกต่างกันไปในแต่ละสังคมก็ตาม

โครงสร้างของสังคมไทย แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ กลุ่มสังคม (Social Groups)

ส่วนที่ ๒ สถาบันสังคม (Social Institutions)

ส่วนที่ ๑ กลุ่มสังคม (Social Groups) หมายถึง กลุ่มคนตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไปมีความรู้สึกเป็นสมาชิกร่วมกัน มีการกระทำระหว่างกันทางสังคม เพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกในกลุ่มสังคมนั้น ตามบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ประกอบด้วย

๑. สังคมชนบท (กลุ่มปฐมภูมิ)

๒. สังคมเมือง (กลุ่มทุติยภูมิ)

สังคมชนบท จัดว่าเป็นโครงสร้างที่สำคัญที่สุดของสังคมไทย สังคมชนบท ได้แก่ การรวมกลุ่มแบบอรูปนัย (informal) ของกลุ่มปฐมภูมิ (primary group) เป็นการรวมกลุ่มที่บุคคลในสังคมมีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน มีระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติ มีการติดต่อกันแบบตัวถึงตัว สภาพแวดล้อมของท้องถิ่นและวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิมซึ่งคล้ายคลึงกัน ทำให้สถานภาพและบทบาทของคนในสังคมชนบทไม่แตกต่างกันมาก ในสังคมชนบทจึงมีการรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่น มีการนับถือผู้อาวุโส มีการแข่งขันกันน้อย และมีค่านิยมในเรื่องคุณความดีทางศาสนาเป็นตัวควบคุมความประพฤติทางสังคม

สังคมเมือง เป็นสังคมที่มีประชาชนอาศัยอยู่หนาแน่น มีการปกครองแบบเทศบาล บางแห่งมีการปกครองโดยเฉพะ เช่น กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา สังคมเมืองมีความเจริญทางด้านวัตถุ เป็นศูนย์กลางความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ การศึกษา สาธารณสุข เป็นต้น เป็นศูนย์กลางด้านการค้า พาณิชยกรรม อุตสาหกรรมและการบริการอื่น ๆ ในด้านเศรษฐกิจ ประชาชนในเมืองมักจะมีรายได้และรายจ่ายทางเศรษฐกิจสูง เป็นศูนย์กลางการเมืองการปกครอง ความสัมพันธ์ของชาวเมืองมีการจัดตั้งเป็นกลุ่มต่าง ๆ สังคมเมืองมีลักษณะเป็นครอบครัวขนาดเล็ก (ครอบครัวเดี่ยว) เป็นครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กันในลักษณะกลุ่มทุติยภูมิ (ขาดความใกล้ชิดสนิทสนม) อาชีพของชาวเมืองมักจะประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน

ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า สังคมไทยได้มีการพัฒนาจนเป็นสังคมไทยสมัยใหม่ นอกจากเป็นแหล่งทุน เป็นศูนย์กลางการสื่อสารคมนาคม เป็นแหล่งจ้างงานการผลิตสมัยใหม่ในภาคอุตสาหกรรม และเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาแล้ว ยังเป็นแหล่งที่เปิดรับค่านิยมและแบบแผนการดำรงชีวิตของต่างชาติมาอีกด้วย ทำให้สังคมเมืองเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นกรุงเทพมหานคร หรือจังหวัดใหญ่ ๆ ในส่วนภูมิภาคก็เริ่มเติบโตตามมาอย่างรวดเร็วเช่นกัน อาทิ เชียงใหม่ เชียงราย อุตรดิตถ์ ขอนแก่น ชลบุรี สงขลา หรือภูเก็ต ที่นับวันจะยิ่งคล้ายกรุงเทพมหานคร แม้จะไม่ใช่ทั้งหมด โดยเฉพาะความเจริญด้านสิ่งปลูกสร้าง สาธารณูปโภค รวมทั้งรูปแบบการดำเนินชีวิตเป็นแบบของตัวเอง ทำให้สังคมเมืองเป็นสังคมภาคธุรกิจมีมากยิ่งขึ้น ซึ่งการเติบโตอย่างรวดเร็วนี้ ทำให้เกิดการอพยพของคนในสังคมชนบทเข้าสู่สังคมเมืองมีมากขึ้นเป็นลำดับ ทั้งเป็นการย้ายถิ่นอย่างถาวรหรือย้ายชั่วคราวตามฤดูกาลที่เกิดจากภัยธรรมชาติที่มีผลกระทบต่อการทำมาหากินเลี้ยงชีพ

ทั้งนี้ องค์ประกอบหลักของสังคมซึ่งทำให้สังคมไทยดำรง
อยู่ได้มี ดังนี้

- ค่านิยม (Social Value)
- บรรทัดฐานทางสังคม (Social Norm)
- สถานภาพ (Status)
- บทบาท (Role)
- สถาบันทางสังคม (Social Organization)
- การควบคุมทางสังคม (Social Control)

ส่วนที่ ๒ สถาบันสังคม (Social Institutions)

หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมเพื่อสนองความต้องการร่วมกันในด้านต่าง ๆ และเพื่อการคงอยู่ของสังคมโดยรวม แบบแผนพฤติกรรมต่าง ๆ เป็นไปตามบรรทัดฐานทางสังคมที่มีความชัดเจนแน่นอน และเป็นไปตามวัฒนธรรมของสังคมประกอบด้วย

๑. สถาบันครอบครัว เป็นกลุ่มสังคมในสถาบันครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน เช่น บิดา มารดา บุตร วงศาคณาญาติที่เกี่ยวข้องโดยสายโลหิต หรือการสมรส หรือมีบุตรบุญธรรม

๒. สถาบันการศึกษา เป็นสถาบันสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับแบบแผนการขัดเกลาและการถ่ายทอดวัฒนธรรม การให้ความรู้ และการฝึกทักษะอาชีพ เพื่อความเป็นสมาชิกที่เหมาะสมของสังคม กลุ่มสถาบันการศึกษา ได้แก่ โรงเรียน มหาวิทยาลัย กระทรวง ทบวงกรม ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา กลุ่มสังคมนี้ประกอบด้วย ตำแหน่ง หรือสถานภาพทางสังคม เช่น ครู อาจารย์ เป็นต้น

๓. สถาบันศาสนา เป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ช่วยสนองความต้องการด้านเสริมกำลังใจให้แก่สมาชิกในสังคมเพื่อให้ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมด้วยความปกติสุขโดยปฏิบัติตามคติความเชื่อ กลุ่มสถาบันศาสนาที่สำคัญ ได้แก่ คณะสงฆ์ และกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม

๔. สถาบันเศรษฐกิจ เป็นสถาบันสังคมที่เกี่ยวข้องกับแบบแผนการสนองความต้องการเกี่ยวกับความจำเป็นทางวัตถุเพื่อการดำรงชีวิต เป็นแบบแผนพฤติกรรมทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับ

การผลิตการกระจายสินค้าและบริการไปสู่ผู้บริโภค ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต ซึ่งกลุ่มสังคมนี้มีจำนวนมาก เช่น ร้านค้า โรงงาน และองค์กรเศรษฐกิจต่าง ๆ แต่ละกลุ่มสังคมนี้ประกอบด้วยตำแหน่งและบทบาทหน้าที่ที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน เช่น ผู้จัดการ พนักงาน กรรมการ เกษตรกร เป็นต้น

๕. สถาบันทางการเมืองการปกครอง เป็นสถาบันสังคมที่เป็นแบบแผนที่เกี่ยวข้องกับการสนองความต้องการของสมาชิกในการดำรงชีวิตตามกฎหมายระเบียบของสังคม ควบคุมให้กลุ่มคนอยู่ในสังคมอย่างสงบสุข กลุ่มสังคมนี้ ประกอบด้วยกลุ่มสังคมต่าง ๆ ที่สำคัญที่มีการจัดระเบียบอย่างชัดเจน เช่น พรรคการเมือง กระทรวง ทบวงกรม เป็นต้น ทั้งนี้ องค์กรของสถาบันการเมืองที่สำคัญ มีดังนี้

- ฝ่ายนิติบัญญัติ คือ องค์กรที่ทำหน้าที่ออกกฎหมาย
- ฝ่ายบริหาร คือ องค์กรที่ทำหน้าที่ในการบริหารและการบริการให้แก่สมาชิกโดยส่วนรวม
- ฝ่ายตุลาการ คือ องค์กรที่ทำหน้าที่ตีความกฎหมายในกรณีที่สมาชิกในสังคมเกิดความขัดแย้งระหว่างกัน

- ฝ่ายองค์กรอิสระ คือ องค์กรที่ประกอบด้วยคณะบุคคลที่ตั้งขึ้นด้วยวิธีปลอดจากอำนาจอิทธิพลของบุคคลที่มีส่วนอาจได้เสียกับกิจการอันเป็นหน้าที่ขององค์กรอิสระนั้น โดยเฉพาะอำนาจของข้าราชการเมืองและข้าราชการประจำ

○ แนวทางปฏิบัติตนตามหลักประชาธิปไตย

ในการดำรงชีวิตในสังคม หลักประชาธิปไตยที่สำคัญที่ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติมี ดังนี้

๑. หลักเหตุผล ในวิถีชีวิตของสังคมประชาธิปไตย ผู้คนต้องรู้จักรับฟังเหตุผลของผู้อื่น ไม่ตั้งอึดในความคิดเห็นของตนจนคนอื่นมองเราเป็นคนมีมิจฉาทิฐิ (ความเห็นผิดจากทำนองคลองธรรม)

๒. หลักความเสมอภาค ในสังคมประชาธิปไตย แม้คนจะแตกต่างกันเรื่อง เพศ ผิวพรรณ ชนชั้น ถิ่นที่อยู่อาศัย ศาสนา หรืออุดมการณ์ทางการเมือง แต่ทุกคนควรจะมีคุณค่าเท่าเทียมกันตามกฎหมายโดยเฉพาะในเรื่องต่อไปนี้

๒.๑ ความเสมอภาคทางการเมือง ทุกคนมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งถ้ามีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมาย และทุกคนมีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้อย่างเท่าเทียมกัน

๒.๒ ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ ทุกคนไม่ว่ารวยหรือจน สีสันผิวใด มียศถาบรรดาศักดิ์หรือไม่ ต้องไม่ถูกกีดกันในการประกอบอาชีพการงาน

๒.๓ ความเสมอภาคทางโอกาส คือ ทุกคนมีโอกาส ได้รับการศึกษา การรักษาพยาบาล และการรับบริการจากรัฐ อย่างเท่าเทียมกัน

๓. หลักสิทธิและเสรีภาพ

๓.๑ สิทธิ คือ ประโยชน์ที่บุคคลพึงได้รับตามกฎหมาย เช่น บุคคลมีสิทธิได้รับการศึกษา การรักษาพยาบาล มีสิทธิในทรัพย์สินของตน

๓.๒ เสรีภาพ คือ ทุกคนมีอิสระในการทำอะไรรู้ก็ได้ ตามที่ตนต้องการแต่ต้องไม่ผิดกฎหมายและไม่กระทบต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม โดยไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เช่น เสรีภาพในการพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา การจัดตั้งพรรคการเมือง เป็นต้น

๔. หลักการยึดเสียงข้างมาก คือ การปฏิบัติตามความคิดเห็นหรือตามความยินยอมของคนส่วนใหญ่แต่ให้เกียรติโดยการไม่ละเมิดสิทธิหรือเอารัดเอาเปรียบเสียงส่วนน้อย หากมีปัญหา ก็สามารถตัดสินปัญหาโดยใช้มติเสียงข้างมาก แต่ในขณะเดียวกันเสียงส่วนน้อยก็ได้รับความคุ้มครอง เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมประชาธิปไตย

๕. หลักภราดรภาพ คือ การที่มนุษย์มีความรัก ความผูกพันกันฉันท์พี่น้อง ไม่แบ่งแยกภูมิภาคถิ่นที่อยู่อาศัย ไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ชนชั้น เพศ ผิวพรรณ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นอกเห็นใจกัน ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน

○ แนวคิดประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิต

การปกครองระบอบประชาธิปไตยถ้าจะเป็นเพียงอุดมการณ์ อุดมคติหรือรูปแบบทางการเมืองการปกครอง ย่อมจะไม่บรรลุเป้าหมาย หากขาดองค์ประกอบที่สามคือ ประชาธิปไตย ในฐานะที่เป็นวิถีชีวิต ซึ่งหมายถึง ประชาธิปไตยที่สมาชิกในชาติทุกคนจะต้องประพฤติปฏิบัติให้เป็นนิสัยในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน ในบ้าน ในสถานศึกษา ในหน่วยงาน หรืออยู่ในกลุ่มเพื่อน จะต้องยึดหลักของประชาธิปไตยเท่านั้นในการปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ประชาธิปไตยจึงจะเกิดขึ้นในบ้านเมืองได้อย่างสมบูรณ์

สมพงษ์ เกษมสิน และจรรยา สุภาพ นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิได้อธิบายคำว่า ประชาธิปไตยนอกจากจะหมายถึง การปกครองแล้ว ยังเป็นวิถีชีวิตที่บุคคลอาจจะใช้ชีวิตร่วมกันได้อย่างมีเหตุผล และอย่างยุติธรรม วิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตยนั้น เป็นสิ่งที่พบเห็นได้ในประเทศที่ประชาธิปไตยได้หยั่งรากไว้อย่างมั่นคง และอาจจะแยกกล่าวถึงวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยได้ ดังนี้

๑. การใช้เหตุผลด้วยการทดลองหรือทดสอบจากสภาพความเป็นจริง ประชาชนในประเทศประชาธิปไตยเชื่อมั่นว่า เหตุผลเป็นสิ่งที่ดีงามและสามารถใช้เหตุผลประยุกต์ได้ในสภาพการณ์ต่าง ๆ ของโลก และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์

๒. การให้ความสำคัญแก่บุคคล หลักข้อนี้ทำให้วิถีชีวิตแบบเสรีประชาธิปไตยแตกต่างจากระบบเผด็จการอื่น ๆ นั่นคือสถาบันทางการเมืองในสังคม เช่น กลุ่มชนหรือพรรคการเมือง จะต้องจัดตั้งขึ้นเพื่อรับใช้บุคคล

๓. ความเชื่อที่ว่ารัฐเป็นเพียงเครื่องมือเท่านั้น ความเชื่อเช่นนี้ถือว่ารรัฐเป็นกลไกที่จะต้องใช้เพื่อวัตถุประสงค์ที่สำคัญกว่ารัฐ

๔. การยึดถือหลักของความสมัครใจ วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยนั้นต้องการให้บุคคลทำกิจต่าง ๆ ด้วยความสมัครใจ ดังนั้น การปฏิบัติกิจการต่าง ๆ ของบุคคลจึงควรจะเป็นไปตามความรู้สึก ความต้องการไม่มีการบังคับ

๕. หลักที่เชื่อกันว่า มีกฎหมายสูงสุดอยู่เหนือกฎหมายแห่งรัฐ นั่นคืออำนาจของรัฐมาจากความยินยอมของประชาชนที่อยู่ในรัฐนั้น

๖. การยึดถือหรือให้ความสำคัญในเรื่องวิธีการ ระบบประชาธิปไตยเชื่อว่าชีวิตของบุคคลนั้น แม้จะมีจุดหมายปลายทาง แต่จะต้องอาศัยวิธีการหรือวิถีทางด้วยเพื่อที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์เหล่านั้น วิธีการหรือวิถีทางจะมีอิทธิพลในการปรับปรุงตกแต่งวัตถุประสงค์หรือจุดหมายปลายทางด้วย

๗. ความเชื่อมั่นเกี่ยวกับหลักของการอภิปรายและความยินยอม ประชาธิปไตยนั้นไม่เชื่อว่าผู้ใดจะสามารถผูกขาด “ความจริง” ไว้แต่เพียงผู้เดียว หรือมิฉะนั้นก็เชื่อว่าการปกครองการเมืองยังไม่มีสิ่งใดที่เรียกว่า เป็นสัจธรรม ดังนั้นจึงจะต้องมีการอภิปรายถกเถียง แสดงเหตุผล เพื่อหาข้อยุติที่ถูกต้องที่เป็นความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่และชอบธรรมด้วยหลักฐานข้อเท็จจริง

๘. น้ำใจประชาธิปไตย คือ ความสำนึกและความยึดมั่นในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้วยการยึดถือว่าเป็นการปกครองที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลและส่วนรวมมากกว่าระบอบอื่น

ดังนั้นจะต้องฝึกหัดตัวเองให้มีจิตเป็นประชาธิปไตย เช่น จิตใจกว้างขวาง ยอมรับฟังเหตุผลแนวคิดของคนอื่น เป็นต้น

๙. ความสำนึกเกี่ยวกับคุณค่าและศักดิ์ศรีของบุคคล

๑๐. เคารพกฎเกณฑ์และกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย ได้แก่ เคารพเสียงข้างมากของประชาชน การป้องกันสิทธิของฝ่ายข้างน้อย ความเสมอภาคระหว่างบุคคล การวิพากษ์วิจารณ์ การปฏิบัติตามกฎหมายที่ได้บัญญัติขึ้นตามวิถีทางประชาธิปไตย และขจัดเสียซึ่งความเห็นแก่ตัวหรือการลุแก่อำนาจใด ๆ

๑๑. ความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ต้องสร้างนิสัยเกี่ยวกับการหาความรู้ในกิจการบ้านเมือง ฝึกหัดใช้ความคิดเห็นในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นกิจการสาธารณะ และควรเข้ามีส่วนร่วมในกลุ่มการเมืองหรือกิจกรรมทางการเมือง

๑๒. ความเป็นพลเมืองดี ซึ่งหมายถึง การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย เช่น การแสวงหาความรู้ ปฏิบัติตามนโยบายของชาติ ไม่ละเมิดกฎหมาย และการเสียภาษีอากรให้รัฐ เป็นต้น

๑๓. การฝึกมองโลกในทางที่ดีและคิดในแง่ดี เช่น มีความหวังและมีศรัทธาว่าระบบประชาธิปไตยนั้น เป็นการปกครองที่สามารถได้ประโยชน์

๑๔. รู้จักการให้เหตุผล ทั้งในการคิด วิพากษ์วิจารณ์ และปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อจะทำให้การปกครองเป็นไปได้ด้วยดี เพราะการแสดงออกเช่นนั้นย่อมมีความหนักแน่นมั่นคงในตัวเอง มีน้ำหนัก และก่อให้เกิดการกระทำในทางสร้างสรรค์ และเป็นการช่วยยับยั้งการกระทำที่ใช้อำนาจอันมิชอบของผู้ที่ทำหน้าที่ในการปกครอง

○ ลักษณะของสังคมประชาธิปไตย

ในสังคมประชาธิปไตยประชาชนจะปฏิบัติต่อกัน ดังนี้

๑. การเคารพในสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ตามขอบเขตที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

๒. การใช้หลักเหตุผลในการตัดสินปัญหาข้อขัดแย้ง

๓. การเคารพในกฎ กติกาของสังคมเพื่อความสงบสุข และความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม

๔. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของส่วนรวมและสังคม

๕. การมีน้ำใจเป็นประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

๖. การยึดมั่นในหลักความยุติธรรม และการปฏิบัติต่อกันอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันของสมาชิกทุกคนในสังคม

○ แนวทางประชาธิปไตยแบบพอเพียง (Sufficiency Democracy)

แนวทางประชาธิปไตยแบบพอเพียง (Sufficiency Democracy) คือ การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ (รัชกาลที่ ๙) มาผสมเข้ากับแนวคิดทฤษฎีและหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) เป็นปรัชญาที่ชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๙) ได้ทรงมีพระราชดำรัสแก่พลสภานักเรียนชาวไทยมาโดยตลอดตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๗ จนถึงปัจจุบัน

ทั้งนี้ ประชาธิปไตยที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองของไทยได้นั้นจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะ ๓ ประการคือ

๑. ประชาธิปไตยสายกลาง เป็นประชาธิปไตยที่พอประมาณ ไม่มากหรือน้อยเกินไป แต่เป็นประชาธิปไตยที่พอเหมาะพอควรแก่สถานการณ์การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคง ใช้หลักอหิงสาไม่เบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่น ไม่หาความสุข เรียกร้องผลประโยชน์บนความทุกข์ ความเดือดร้อนของผู้อื่น ไม่เบียดบังผลประโยชน์ส่วนรวมมาเป็นของตน

๒. ธรรมาธิปไตย เป็นประชาธิปไตยที่ถือหลักธรรม ความมีเหตุผล และความถูกต้องเหมาะสมเป็นใหญ่ ไม่ยึดเสียงข้างมากของประชาชนแต่เพียงอย่างเดียว เพราะเสียงข้างมาก อาจไม่ใช่เสียงของความถูกต้องเสมอไป

๓. ประชาธิปไตยที่มีภูมิคุ้มกัน เป็นประชาธิปไตยที่ไม่ประมาท รู้เท่าทันและเตรียมพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต เป็นประชาธิปไตยที่ยืดหยุ่น เลือกรับและผสมผสานหลักการประชาธิปไตยตะวันตกให้สอดคล้องกับสังคมไทยได้อย่างกลมกลืน

คุณลักษณะของประชาธิปไตยแบบพอเพียงทั้ง ๓ ประการที่กล่าวข้างต้นจะต้องประกอบด้วยเงื่อนไข ๒ ประการ คือ

๑. ด้านความรู้ จะทำให้ประชาธิปไตยมีความถูกต้องตามหลักวิชา ทำให้ผู้ใช้ประชาธิปไตยเกิดความรู้ความเข้าใจที่ไม่คลาดเคลื่อนไปจากอุดมการณ์ที่แท้จริงของประชาธิปไตย

๒. ด้านคุณธรรม มุ่งเน้นที่ตัวผู้นำ ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจแทนประชาชน ต้องมีคุณธรรมประจำใจที่สำคัญที่สุดคือ ทศพิธราชธรรม (ราชธรรม ๑๐ ประการ คือ ทาน ศีล บริจาค ความซื่อตรง ความอ่อนโยน ความเพียร ความไม่โกรธ ความไม่เบียดเบียน ความอดทน และความเที่ยงธรรม) และพรหมวิหารธรรม (เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา) ซึ่งเป็นธรรมะของผู้ปกครองในทุก ๆ ระดับ ที่พึงนำมาเป็นหลักในการทำงาน และถือเป็นกรอบในการใช้อำนาจของตนเอง นอกเหนือจากกฎหมายบังคับไว้

○ ค่านิยมของสังคมไทย

ค่านิยม (Social Value) เป็นสิ่งที่บุคคลยึดถือเป็นแนวทางที่ช่วยตัดสินใจ และเป็นตัวกำหนดการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของตนเองว่า เป็นสิ่งที่ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำเป็นเป้าหมายและเป็นประโยชน์ที่สำคัญสำหรับชีวิต โดยค่านิยมจะช่วยทำหน้าที่ประเมินการปฏิบัติการต่าง ๆ ทั้งของตัวเองและของผู้อื่น

ค่านิยมมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคมไทย เพราะค่านิยมจะยึดถือกันเป็นส่วนหนึ่งที่เกิดจากแนวความคิดที่สำคัญต่อวิถีชีวิตไทยที่ปฏิบัติกันมาเป็นเวลาช้านาน และจะมีการยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันต่อไปเรื่อย ๆ

ค่านิยมในสังคมไทยในแต่ละสังคมมีลักษณะภายในที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะนิสัย ความคิด ความเชื่อแบบแผนในการดำเนินชีวิต ตลอดจนค่านิยมที่บุคคลภายในสังคมยึดถือ ในขณะที่เดียวกันเมื่อสภาพแวดล้อมสังคมภายนอกมีการเปลี่ยนแปลงไปก็จะมีผลให้ค่านิยมของบุคคลในสังคมนั้น ๆ เปลี่ยนแปลงไปได้เช่นกัน

ความสำคัญของค่านิยม

ค่านิยมที่มนุษย์เรามีอยู่นั้นทำหน้าที่มากมายหลายอย่างที่เกี่ยวกับชีวิตของเราที่สำคัญ คือ

- **ค่านิยมทำหน้าที่เป็นบรรทัดฐาน** หรือมาตรฐานของพฤติกรรมทั้งหลายของเรา กล่าวคือ ค่านิยม จะเป็นตัวกำหนดการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของเราว่า เราควรจะทำหรือไม่ควรจะทำในสิ่งใด ค่านิยมจะช่วยกำหนดจุดยืนในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ฯลฯ และค่านิยมจะช่วยทำหน้าที่ประเมินการปฏิบัติกรต่าง ๆ ทั้งของตัวเองและของผู้อื่น

- **ค่านิยมทำหน้าที่เป็นแบบแผน** สำหรับการตัดสินใจ การแก้ไขข้อขัดแย้งต่าง ๆ ในบางกรณีบุคคลต้องเผชิญกับสถานการณ์บางอย่างที่ขัดแย้งกัน ทำให้เขาต้องเลือกทางใดทางหนึ่ง เช่น การปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด กับความเป็นตัวของตัวเอง หรือการรักษาความเป็นอิสระเสรีของตน การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตแต่ยากจน กับ การปฏิบัติงานในทางที่ไม่สุจริตแต่ทำให้ร่ำรวย บุคคลจะเลือกเดินทางไหนนั้น ค่านิยมหรือระบบค่านิยมที่บุคคลมีอยู่จะช่วยกำหนดทางเลือกให้เขา

- **ค่านิยมทำหน้าที่เป็นแรงจูงใจ** หรือผลักดันของบุคคล เช่น บุคคลที่มีค่านิยมชมชอบในการมีอายุนาน หรือสุขภาพดี ก็จะมีแรงผลักดันให้อยากออกกำลังกายอยู่เสมอ ตลอดจนมีความรอบคอบในการบริโภคอาหาร บุคคลที่มีค่านิยมเกี่ยวกับวัตถุนิยมสูง ก็มักจะมีความขยันขันแข็ง และเพียรพยายามในการทำงานเพื่อให้มาซึ่งเงินทองและสิ่งทีตนพึงปรารถนาเหล่านี้ เป็นต้น

ทั้งนี้ ด้วยเหตุที่ค่านิยมเป็นตัวกำหนดความประพฤติและการปฏิบัติของตน และการประพฤติการปฏิบัติของตนเป็นตัวการทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงไป อาจกล่าวได้ว่า ค่านิยม มีส่วนทำให้เกิด

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ในขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ก็มีส่วนทำให้ค่านิยมใหม่ ๆ เกิดขึ้นได้เหมือนกัน อีกนัยหนึ่งก็คือ ค่านิยมเป็นได้ทั้งเหตุและผลของการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น ค่านิยมจึงมีความสำคัญมาก เพราะส่งผลกระทบกระเทือนถึงความเจริญ ความเสื่อมของสังคม และความมั่นคงของชาติ กล่าวคือ สังคมที่มีค่านิยมที่เหมาะสม ถูกต้อง เช่น ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความเสียสละ ความมีระเบียบวินัย ความสามัคคี เป็นต้น สังคมนั้นย่อมจะเจริญก้าวหน้าอย่างแน่นอน สังคมใดมีค่านิยมไม่เหมาะสม เช่น ขาดระเบียบวินัย ไร้ความสามัคคี เกียจคร้าน เป็นต้น สังคมนั้นจะเสื่อมลงและขาดความมั่นคงภายในชาติ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สังคมจะต้องสร้างค่านิยมที่เหมาะสมและเป็นค่านิยมที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่พึงปรารถนามากที่สุด

ค่านิยมพื้นฐาน (Basic Values) ประกอบด้วยค่านิยมดังต่อไปนี้

- ศีลธรรม (Moral Values) คือ ความประพฤติที่ดีที่ชอบ ความประพฤติดีงาม
- คุณธรรม (Ethical Values) คือ ความดีงามที่ถูกปลูกฝังขึ้นในจิตใจ จนเกิดจิตสำนึกที่ดี มีความกตัญญู
- ธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม (Cultural Values) คือ แบบแผนของความเชื่อที่ส่งผลเป็นแนวทางปฏิบัติ ค่านิยม ทัศนคติ จารีต ตลอดจนการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ที่เห็นว่าดีงาม ถูกต้อง และเป็นที่ยอมรับในสังคม มีการดำเนินวิถีชีวิตอยู่ร่วมกันของคนในชุมชน

แต่ละชุมชน ที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์เฉพาะตัวของชุมชนหรือสังคมนั้น ๆ ที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาจนถึงทุกวันนี้

- กฎหมาย (Legal Values) คือ กฎเกณฑ์ที่ผู้มีอำนาจตราขึ้น เพื่อใช้บังคับบุคคลให้ปฏิบัติตามเป็นการทั่วไป ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามจะถูกลงโทษ

ค่านิยมหลักของคนไทย ตามนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เพื่อสร้างสรรค์ให้ประเทศไทยมีความเข้มแข็ง โดยต้องสร้างคนไทยให้มีค่านิยมไทย ๑๒ ประการ ได้แก่

๑. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงาม เพื่อส่วนรวม
๓. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
๔. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม

๕. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม

๖. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เพื่อแผ่และแบ่งปัน

๗. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง

๘. มีระเบียบ วินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่

๙. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๑๐. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่าย จำหน่ายและขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี

๑๑. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาป ตามหลักของศาสนา

๑๒. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

นอกจากค่านิยมที่กล่าวข้างต้นแล้ว ค่านิยมดี ๆ ที่น่ายกย่องและควรปลูกฝังสมาชิกในสังคมไทยยังมีอีกหลายประการได้แก่

๑. ค่านิยมเป็นไทย ภูมิปัญญาไทย ใช้สินค้าไทย ดังคำกล่าวที่ว่า “ไทยทำ ไทยใช้ ไทยเจริญ”

๒. มีความขยัน อดทน มุ่งมั่นในการทำงาน ไม่ย่อท้อ ต่อปัญหาชีวิต

๓. มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคนดีไม่คดโกงไม่เห็นแก่ตัว

๔. มีความกตัญญูรู้คุณ เคารพผู้อาวุโส ไม่ผูกพยาบาท หาโอกาสตอบแทนผู้มีพระคุณ

๕. ยกย่องทำความดี สนับสนุนและส่งเสริมทำความดี

๖. มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ตระหนักในความสำคัญของ คุณธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม

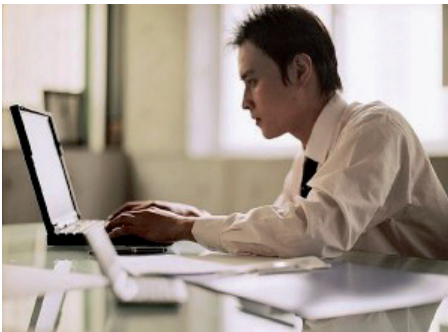

๗. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ยึดมั่นหลักการประชาธิปไตย เคารพกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับ เพื่อความสงบสุขของสังคม

๘. เห็นความสำคัญของครอบครัว ในฐานะที่เป็น รากฐานในการพัฒนาเยาวชน พัฒนาคนช่วยกันรักษาอารณสมบัติ และมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

○ unสรุป

สังคมไทยมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงซึ่งมีผลทำให้วิถีชีวิตของคนไทยในสมัยต่าง ๆ มีความแตกต่างต่างกัน เริ่มตั้งแต่สมัยสุโขทัยที่มีการปกครองแบบพ่อปกครองลูก จนกระทั่งถึงสมัยปัจจุบันที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งแต่ละสมัยวิถีชีวิตของคนไทยที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นมีปัจจัยต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบทั้งในแง่ความคิดที่หลากหลาย ค่านิยมที่ส่งผลกระทบต่อความเจริญ ความเสื่อมของสังคม อุดมการณ์ที่ตั้งจุดหมายไว้ ความเคลื่อนไหวทางการเมือง ปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวเหล่านี้หากเป็นสิ่งที่ดีก็นำไปถือปฏิบัติ

หากเป็นสิ่งที่ต้องพัฒนาปรับปรุงแก้ไขก็ต้องร่วมมือร่วมใจกัน ทั้งนี้ เป้าหมายที่สำคัญคือ ทำให้สมาชิกในสังคมไทยอยู่ร่วมกันอย่าง สันติสุข และมีความสุข ซึ่งการที่จะทำให้สังคมเกิดสันติสุข สมาชิกมี ความสุขได้นั้น การดำเนินชีวิตของสมาชิกในสังคมจำเป็นจะต้องใช้ หลักประชาธิปไตย บนแนวทางประชาธิปไตยแบบพอเพียง ซึ่งก็จะ เป็นวิถีชีวิตของสังคมไทยที่ผสมผสานกันอย่างเหมาะสมที่สุดในขณะนี้ โดยมีค่านิยมที่ยึดถือเป็นตัวกำหนดการปฏิบัติตน ถึงแม้ว่าบางครั้ง ค่านิยมจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมก็ตาม แต่หากสมาชิก ในสังคมเข้าใจหลักประชาธิปไตยที่ถูกต้องแล้ว และช่วยกันปลูกฝัง ค่านิยมที่ดีงามให้เกิดขึ้น ก็จะมีส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของสมาชิกใน สังคมไทยดีขึ้นด้วยเช่นกัน

บรรณานุกรม

- ไพฑูริย์ มีกุลศล. (๒๕๓๘). เอกสารการสอนชุดวิชา ไทยศึกษา
หน่วยที่ ๖ ลักษณะสังคมไทย (พิมพ์ครั้งที่ ๓).
นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มัลลิกา มัสอูดี. (๒๕๓๘). เอกสารการสอนชุดวิชา ไทยศึกษา
หน่วยที่ ๗ ลักษณะการปกครองของไทย.
(พิมพ์ครั้งที่ ๓). นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช.
- วิมล จิโรจพันธ์. ประชิต สุกณะพัฒน์. อุดม เขยกีวงศ์. (๒๕๔๘).
วิถีไทย. (พิมพ์ครั้งที่ ๑). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แสงดาว.

ข้อมูลอินเทอร์เน็ต

สุจรรยา จันทศิริ. โครงสร้างทางสังคมและการจัดระเบียบทางสังคม. สืบค้นเมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๘ จาก <http://elearning2.utcc.ac.th/officialtcu/econtent/HG010/lesson1.pdf>

เจริญ สุขทรัพย์. การสร้างค่านิยมหลักของคนไทย. สืบค้นเมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๘ จาก http://personnel.obec.go.th/personnel/index.php?option=com_content&view=article&id=664

ฉานินทร์ สันตะพันธ์. ประชาธิปไตยแบบพอเพียง : การสถาปนาสังคมประชาธิปไตยที่ยั่งยืน. สืบค้นเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๘ จาก <http://www.pub-law.net/publaw/view.aspx?id=1169>

จุมพล วิเชียรศิลป์. แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. สืบค้นเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๘ จาก <http://www.stou.ac.th/Offices/rdec/nakornnayok/Main/NK->

จัดทำโดย กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

<http://www.parliament.go.th>